YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO

19 päivänä syyskuuta 1995 *

Asiassa C-48/94,

jonka Sø- og Handelsretten i København on saattanut ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan mukaisesti yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa riita-asiassa,

Ledernes Hovedorganisation, joka toimii Ole Rygaardin puolesta

vastaan

Dansk Arbejdsgiverforening, joka toimii Strø Mølle Akustik A/S:n puolesta,

ennakkoratkaisun työntekijöiden oikeuksien turvaamista yrityksen tai liikkeen taikka liiketoiminnan osan luovutuksen yhteydessä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 14 päivänä helmikuuta 1977 annetun neuvoston direktiivin 77/187/ETY (EYVL L 61, s. 26) tulkinnasta,

* Oikeudenkäyntikieli: tanska.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN,

toimien kokoonpanossa: presidentti G. C. Rodríguez Iglesias, jaostojen puheenjohtajat F. A. Schockweiler, P. J. G. Kapteyn ja P. Jann, tuomarit G. F. Mancini, C. N. Kakouris, J. C. Moitinho de Almeida (esittelevä tuomari), J. L. Murray, G. Hirsch, H. Ragnemalm ja L. Sevón,

julkisasiamies: G. Cosmas
kirjaaja: hallintovirkamies L. Hewlett,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— pääasian kantaja Ledernes Hovedorganisation, asiamiehenään asianajaja Karen-Margrethe Schebye, Kööpenhamina,

— pääasian vastaaja Dansk Arbejdsgiverforening, asiamiehenään asianajaja Henrik Uldal, Kööpenhamina,

— Saksan hallitus, asiamiehenään Ministerialrat Ernst Röder, liittovaltion talousministeriö,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään oikeudellisen osaston virkamies Anders Christian Jessen ja komission oikeudelliselle osastolle siirretty kansallinen virkamies José Juste Ruiz,

ottaen huomioon käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan kantajan, vastaajan ja komission esittämät suulliset huomautukset 7.3.1995 pidetyssä suullisessa käsittelyssä,

kuultuaan julkisasiamiehen 10.5.1995 pidetyssä käsittelyssä esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Sø- og Handelsretten i København on 2.2.1994 tekemällään, yhteisöjen tuomioistuimen kirjaamoon 7.2.1994 saapuneella päätöksellä esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla ennakkoratkaisukysymyksen työntekijöiden oikeuksien turvaamista yrityksen tai liikkeen taikka liiketoiminnan osan luovutuksen yhteydessä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 14 päivänä helmikuuta 1977 annetun neuvoston direktiivin 77/187/ETY (EYVL L 61, s. 26, jäljempänä direktiivi) tulkinnasta.

2 Nämä kysymykset on esitetty riita-asiassa Ole Rygaard vastaan Strø Mølle Akustik A/S -yhtiö (jäljempänä Strø Mølle).

3 Kuten direktiivin toisesta perustelukappaleesta ilmenee, sen tavoitteena on "huolehtia työntekijöiden suojasta sen varmistamiseksi, että heidän oikeutensa turvataan, kun työnantaja vaihtuu". Tässä tarkoituksessa sen 3 artiklan 1 kohdassa säädetään, että luovutuksensaajalle siirtyvät luovutuksen tapahtuessa voimassa olleesta työsopimuksesta tai työsuhteesta johtuvat velvollisuudet ja 4 artiklan 1 kohdassa on kielto niin luovuttajalle kuin luovutuksensaajallekin irtisanoa kysymyksessä olevia työntekijöitä liiketoiminnan luovutuksen perusteella.

4 Direktiivin 1 artiklan 1 kohdan mukaan "tätä direktiiviä sovelletaan yrityksen tai liikkeen taikka liiketoiminnan osan luovuttamiseen toiselle työnantajalle sopimukseen perustuvan luovutuksen taikka sulautumisen kautta".

5 O. Rygaard oli työntekijänä rakennusliike Svend Pedersen A/S:ssa (jäljempänä SP).

6 Tämä yritys, joka oli saanut SAS Service Partner A/S -yhtiöltä (jäljempänä SAS Service Partner) rakennettavakseen työmaaruokalan, ilmoitti 27.1.1992 viimeksi mainitulle, että se toivoi Strø Møllen saattavan loppuun osan työstä, nimittäin katto- ja puusepäntyöt.

7 Strø Mølle teki 29.1.1992 tarjouksen SAS Service Partnerille.

8 SAS Service Partner ja Strø Mølle tekivät 30.1.1992 sopimuksen, jossa määrättiin seuraavaa:

"Strø Mølle Akustik A/S korvaa Svend Pedersen A/S:lle urakkasopimuksen ensimmäisen vaiheen aikana maksetut, kattoja ja ovia koskevat palkkakustannukset (ruokasali ja ensimmäinen kerros). Strø Mølle Akustik A/S ei vastaa mahdollisista muista Svend Pedersen A/S:aa vastaan esitetyistä vaatimuksista.

Strø Mølle Akustik korvaa suoraan Svend Pedersen A/S:lle Svend Pedersen A/S:n toimittamat ja maksamat lisätarvikkeet, jotka on tarkoitettu käytettäväksi edellä mainitun työn loppuunsaattamiseen.

Svend Pedersen A/S suorittaa Strø Mølle Akustik A/S:lle suojalistojen hintaeron, määrältään 188 000 Tanskan kruunua (DKK) ilman arvonlisäveroa.

Strø Mølle Akustik ottaa palvelukseensa kaksi harjoittelijaa ajalle (noin) 1.2.1992—1.5.1992. Tämän ehtona on, että työnjohto laatii tarkistetun työsuunnitelman, jonka Strø Mølle Akustik A/S voi hyväksyä".

9 SP lähetti 31.1.1992 O. Rygaardille kirjeen, jossa tälle ilmoitettiin seuraavan huhtikuun 30 päivänä tapahtuvasta irtisanomisesta. Irtisanomiskirjeessä työnantaja viittasi yhtiön lopettamisaikeisiin ja siihen, että Strø Mølle aikoi jatkaa sanottuja töitä. Se lisäsi, että 1.2.1992 lukien O. Rygaard siirrettäisiin aliurakoitsijayrityksen palvelukseen, ja tämä yritys maksaisi hänelle palkan työsuhteen loppuun asti.

10 SAS Service Partner hyväksyi 10.2.1992 Strø Møllen tarjouksen, ja tämä jatkoi töitä. O. Rygaard jatkoi työtekoa Strø Møllessä 26.5.1992 asti, jolloin hänelle annettiin tiedoksi 30.6.1992 tapahtuvaa irtisanomista koskeva ilmoitus.

11 SP jätti konkurssihakemuksen maaliskuussa 1992.

12 O. Rygaard vaati Sø- og Handelsrettenissä erityisesti korvausta laittomasta irtisanomisesta.

13 Koska Sø- og Handelsretten arvioi direktiivin tulkinnan olevan tarpeen riita-asian ratkaisemiseksi, se esitti yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

"Sovelletaanko neuvoston direktiiviä 77/187/ETY siinä tapauksessa, että urakoitsija B tehtyään sopimuksen urakoitsija A:n kanssa jatkaa osaa siitä työstä, jonka urakoitsija A on aloittanut, ja jos

1) urakoitsija A:n ja urakoitsija B:n välillä on tehty sopimus, jonka mukaan urakoitsija A:n palkkaamat yhteistyökumppanit jatkavat toimintaansa urakoitsija B:n kanssa, ja jos urakoitsija B ottaa käyttöönsä rakennustyömaalla olevat rakennusainekset saattaakseen työn loppuun ja

2) urakoitsija A ja urakoitsija B työskentelevät tietyn ajan yhtäaikaisesti työmaalla luovutuksen jälkeen?

Vaikuttaako asiaan se, että tilaajan ja urakoitsija B:n välillä on tehty sopimus töiden loppuunsaattamisesta ja että urakoitsija A on tähän suostunut?"

14 Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt kansallinen tuomioistuin haluaa pääasiassa tietää, muodostaako toisen yrityksen aloittaman, kaksi harjoittelijaa, yhden työntekijän sekä paikalla olleet rakennusainekset käsittäneen työmaan töiden jatkaminen niiden loppuunsaattamiseksi rakennuttajan suostumuksella sellaisen yrityksen, liikkeen tai liiketoiminnan osan luovutuksen, jota tarkoitetaan direktiivin 1 artiklan 1 kohdassa.

15 Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan direktiivin yleisestä rakenteesta ja sen 1 artiklan 1 kohdan sisällöstä käy ilmi, että sen tarkoituksena on taata

olemassa olevien työsuhteiden jatkuminen taloudellisessa kokonaisuudessa omistajan vaihtumisesta riippumatta. Tästä seuraa, että harkittaessa, onko luovutus sellainen, jota direktiivissä tarkoitetaan, ratkaisevana perusteena voidaan pitää sitä, säilyttääkö kysymyksessä oleva kokonaisuus ominaislaatunsa (ks. erityisesti asia 24/85, Spijkers, tuomio 18.3.1986, Kok. 1986, s. 1119, 11 kohta).

16 Saman oikeuskäytännön mukaan on tämän perusteen toteamiseksi ensin kysyttävä, onko uusi yritysjohto tehokkasti jatkanut kyseisen kokonaisuuden liiketoimintaa tai uudelleen aloittanut tämän liiketoiminnan harjoittamalla samaa tai samankaltaista taloudellista toimintaa (ks. em. asiassa Spijkers annettu tuomio, 12 kohta).

17 Sitten on otettava huomioon kaikki ne tosiasialliset olosuhteet, jotka ovat luonteenomaisia kysymyksessä olevalle toimenpiteelle ja joita ovat erityisesti seuraavat seikat: kysymyksessä olevan yrityksen tai liikkeen tyyppi; se, onko aineellisia hyödykkeitä, kuten rakennuksia ja irtaimistoa, luovutettu vai ei; aineettomien hyödykkeiden arvo luovutushetkellä; se, onko uusi yritysjohto ottanut palvelukseensa oleellisen osan henkilöstöstä vai ei; se, onko asiakaskunta luovutettu vai ei, samoin kuin ennen luovutusta ja sen jälkeen harjoitetun toiminnan samankaltaisuuden aste ja tämän toiminnan mahdollisen keskeyttämisen kesto. Nämä seikat muodostavat kuitenkin vain osittaisia näkökohtia kokonaisuuden arvioinnissa, eikä niitä tämän vuoksi voida arvioida erikseen (ks. em. asiassa Spijkers annettu tuomio, 13 kohta).

18 O. Rygaard katsoo, että nämä edellytykset täyttyvät tässä tapauksessa. Hän huomauttaa tältä osin, että Strø Møllen uudelleen aloittama työmaa oli sama kuin se, josta SP oli ollut vastuussa ja ettei töiden kesto voinut olla määräävä tekijä harkittaessa, onko yrityksen luovutus sellainen, jota direktiivissä tarkoitetaan, vastaavasti kuin yhteisöjen tuomioistuimen asiassa Schmidt 14.4.1994 antamassa tuomiossa (asia C-392/92, Kok. 1992, s. I-1311), jossa luovutetun toiminnan laajuutta ei pidetty ratkaisevana.

19 Näitä perusteluja ei voida hyväksyä.

20 Edellä mainittu oikeuskäytäntö edellyttää, että luovutus koskee taloudellista kokonaisuutta, joka on järjestetty vakiintuneella tavalla ja jonka toiminta ei rajoitu tietyn työn suorittamiseen.

21 Tälle edellytykselle on vierasta sellainen tilanne, jossa yritys luovuttaa toiselle yritykselle yhden työmaistaan sen loppuunsaattamiseksi. Tällainen luovutus kuuluu direktiivin soveltamisalaan vain silloin, kun siihen liittyy sellaisen järjestyneen kokonaisuuden luovuttaminen, joka mahdollistaa luovuttajayrityksen toimintojen tai tiettyjen toimintojen jatkamisen vakiintuneella tavalla.

22 Näin ei ole, jos — kuten pääasiaa koskevassa asiassa — tämä viimeksi mainittu yritys asettaa uuden urakoitsijan käyttöön vain muutamia työntekijöitä ja rakennusaineita, joilla oli tarkoitus varmistaa kysymyksessä olevien töiden toteuttaminen.

23 Ennakkoratkaisukysymykseen on siis vastattava siten, että toisen yrityksen aloittaman, kaksi harjoittelijaa, yhden työntekijän sekä paikalla olleet rakennusainekset käsittävän työmaan töiden jatkaminen niiden loppuunsaattamiseksi rakennuttajan suostumuksella ei muodosta sellaista yrityksen tai liikkeen taikka liiketoiminnan osan luovuttamista, jota tarkoitetaan direktiivin 1 artiklan 1 kohdassa.

Oikeudenkäyntikulut

24 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Saksan hallitukselle ja Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

on ratkaissut Sø- og Handelsretten i København 2.2.1994 tekemällään päätöksellä esittämän kysymyksen seuraavasti:

Toisen yrityksen aloittaman, kaksi harjoittelijaa ja yhden työntekijän sekä paikalla olleet rakennusainekset käsittävän työmaan töiden jatkaminen niiden loppuunsaattamiseksi rakennuttajan suostumuksella ei muodosta työntekijöiden oikeuksien turvaamista yrityksen tai liikkeen taikka liiketoiminnan osan luovutuksen yhteydessä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 14 päivänä helmikuuta 1977 annetun neuvoston direktiivin 77/187/ETY 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua yrityksen tai liikkeen taikka liiketoiminnan osan luovuttamista.

Rodríguez Iglesias Schockweiler Kapteyn

Jann Mancini Kakouris Moitinho de Almeida

Murray Hirsch Ragnemalm Sevón

Julistettiin Luxemburgissa 19 päivänä syyskuuta 1995.

R. Grass G. C. Rodríguez Iglesias

kirjaaja presidentti